

Izjava o etiki objavljanja in zlorabah pri objavljanju

V spodnjem besedilu so zapisani standardi pričakovanega etičnega ravnanja udeležencev v postopku objave v reviji Moderna arhivistika, tj. avtorjev, urednika in uredniškega odbora, recenzentov in izdajatelja.

Smernice temeljijo na veljavnih politikah založbe Elsevier in na Smernicah za dobro prakso urednikov revij Odbora za etiko objavljanja COPE (COPE's Best Practice Guidelines for Journal Editors).

Dolžnosti urednika in uredniškega odbora

- **Odločitev glede objave:** urednik revije je odgovoren za to, da odloči, kateri od prispelih člankov so primerni za objavo v reviji Moderna arhivistika, uredniški odbor pa sprejme končno odločitev o tem, kateri članki bodo objavljeni. Urednik se ravna po usmeritvah politike uredniškega odbora revije in ga omejujejo vsakokratne veljavne pravne zahteve, ki zadevajo javno klevetanje, kršitve avtorskih pravic in plagiatorstvo. Urednik se pri svojih odločitvah lahko posvetuje z uredniškim odborom ali recenzenti.
- **Načelo poštenosti:** urednik oceni primernost intelektualne vsebine rokopisov ne glede na raso, spol, spolno usmerjenost, versko prepričanje, etični izvor, državljanstvo ali politično filozofijo avtorjev.
- **Načelo zaupnosti:** urednik in člani uredniškega odbora ne smejo razkrivati informacij o oddanem rokopisu nikomur drugemu, razen ustreznemu avtorju, recenzentom, drugim svetovalcem uredništva in izdajatelju, če je to primerno.
- **Razkrivanje in konflikti interesov:** urednik brez izrecnega dovoljenja avtorja ne sme uporabiti neobjavljenih podatkov, razkritih v za objavo predloženem rokopisu, za svoje lastno raziskovalno delo. Če je mogoče, naj se urednik vzdrži ocenjevanja rokopisov, če je njegovo delo z njimi v konfliktu interesov, pa naj bo to zaradi tekmovalnosti, sodelovanja ali drugih razmerij in povezav s katerim od avtorjev, družb in institucij, povezanih s člankom. V takšnih primerih naj o objavi članka presoja uredniški odbor.
- **Vključenost in sodelovanje v raziskavah:** če se glede na v objavo predloženi rokopis ali objavljeni članek pojavijo etične pritožbe, se mora urednik skupaj z izdajateljem ustrezno odzvati. Takšen odziv običajno zajema premišljeno presojo tehtnosti etičnih pritožb ali zahtev ter kontaktiranje avtorja rokopisa ali članka, morda pa celo kontaktiranje relevantnih institucij in raziskovalnih teles. Če je pritožba utemeljena, mora urednik poskrbeti za korekcijo ali umik rokopisa ali članka ter ustrezno izjavo ali sporočilo o tem, objavljeno na primernem mestu. Urednik mora obravnavati vsako prijavljeno dejanje neetičnega obnašanja pri objavljanju, tudi če je odkrito več let po objavi.

Dolžnosti recenzentov

- **Osnovni cilj recenzije:** recenzent uredništvu nudi vse podatke, ki jih ta potrebuje za odločitev o objavi prispevka nekega avtorja. Preprečuje naj objavo plagiatov ter tudi prispevkov (npr. raziskav) z nepravilnimi izidi. Eden od vzporednih ciljev recenzije je, da avtorju omogoči, da spozna slabosti ali celo napake svojega dela in jih popravi ter izboljša kakovost predloženega prispevka.
- **Hitrost:** v kolikor se recenzent ne čudi dovolj usposobljenega ta pregled prispevka, ali ki ve, da ne bo mogel v določenem roku opraviti recenzije, je o tem dolžan obvestiti urednika in odstopiti od opravljanja recenzije.

- **Načelo zaupnosti:** Recenzenti morajo prejete rokopise obravnavati kot zaupne dokumente. Ne smejo jih kazati drugim ali o njih razpravljati z drugimi.
- **Standardi objektivnosti:** Recenziranje rokopisov mora biti objektivno. Osebne kritike avtorja niso primerne. Recenzenti morajo svoja stališča izraziti jasno in argumentirano.
- **Navedbe virov:** recenzenti morajo identificirati ustrezna objavljena dela, ki jih avtorji niso citirali. Recenzent mora urednika opozoriti na vsake večje podobnosti ali vsebinsko prekrivanje v objavo predloženega rokopisa s katerim koli drugim člankom, ki ga osebno pozna.
- **Razkrivanje informacij in konflikt interesov:** recenzent mora zaščitene informacije ali ideje, za katere izve med recenziranjem, ohraniti kot zaupne in jih ne sme uporabiti v osebno korist. Recenzenti ne smejo pregledovati rokopisov, če gre za konflikt interesov, ki izvira iz konkurenčnega razmerja, razmerja sodelovanja ali drugega razmerja ali povezave s katerim koli avtorjem, organizacijo ali institucijo, ki so povezani s člankom.

Dolžnosti avtorjev in avtoric:

- **Standardi poročanja:** V prispevku predstavljeni podatki morajo biti točni in natančni. Članek mora vsebovati dovolj podrobnosti in referenc, da jih lahko nato navajajo tudi drugi avtorji. Napačne ali zavestno netočne izjave veljajo za neetično ravnanje in niso sprejemljive.
- **Izvirnost in plagiatstvo:** avtorji se morajo prepričati, da so napisali povsem izvirno delo, in da so, če so uporabili delo in/ali besede drugih, te pravilno navedli ali citirali. Plagiatstvo ima veliko oblik, od tega, da nekdo prikaže članek nekoga drugega kot svoj članek, do tega, da kopira ali parafrazira daljše dele članka drugega avtorja (ne da bi ga navedel) ali si prisvaja rezultate raziskav, ki so jih izvajali drugi. Plagiatstvo v vseh svojih oblikah je neetično ravnanje pri objavljanju in ni sprejemljivo.
- **Večkratno, ponavljajoče se in hkratno objavljanje:** v splošnem velja, da avtor ne sme objaviti rokopisov, ki opisujejo v bistvu eno in isto raziskavo, v več kot eni reviji ali primarni publikaciji. Oddaja istega rokopisa dvema ali več revijam hkrati velja za neetično ravnanje pri objavljanju in ni sprejemljiva. Avtor v objavo tudi ne sme predložiti besedila, ki je že bilo objavljeno v neki drugi reviji. Objave nekaterih vrst člankov (npr. prevodi) v več kakor eni reviji so včasih opravičljive, če za to obstajajo tehtni razlogi. Avtorji in uredniki revij se morajo glede takšne ponovne objave strinjati. Podatki in interpretacije, ki so navedeni v takšni ponovni objavi, morajo biti isti kakor v prvi objavi, prav tako pa mora biti v primeru ponovne objave prva objava ustrezno omenjena.
- **Navedbe virov:** avtor mora vedno ustrezno navesti delo drugih. Ko opisuje delo, o katerem poroča, mora navesti vse objave, ki so vplivale na to delo. Informacij, ki jih pridobi zasebno, na primer v pogovoru, korespondenci ali razpravi s tretjimi osebami, ne sme uporabiti ali o njih poročati brez izrecnega, pisnega dovoljenja vira. Informacij, ki jih pridobi med zaupnim delom, na primer, ko recenzira rokopise ali prijave na razpise za subvencije, ne sme uporabiti brez izrecnega pisnega dovoljenja avtorja dela, ki je predloženo v te postopke.

- **Avtorstvo članka:** avtorstvo je omejeno na tiste sodelavce, ki so pomembno prispevali k zasnovi, oblikovanju, izvedbi ali interpretaciji študije. Kot soavtorji morajo biti navedeni vsi, ki so pomembno prispevali k članku. Če so k raziskovalnemu projektu v določenih pomembnih vidikih prispevali tudi drugi, se jim mora avtor za to zahvaliti oziroma jih navesti kot sodelavce, ki so prispevali k članku. Ustrezni avtor mora zagotoviti, da so v članku navedeni vsi ustrezni avtorji, neustrezni pa niso, in da so vsi soavtorji videli in odobrili končno različico članka in soglašajo, da se ga odda za objavo.
- **Razkrivanje in konflikt interesov:** vsi avtorji morajo v svojem rokopisu razkriti morebiten finančni ali drug bistveni konflikt interesov, ki bi lahko vplival na rezultate ali interpretacijo njihovega rokopisa. Vsi viri finančne podpore projekta morajo biti jasno navedeni.
- **Bistvene napake v objavljenih delih:** če avtor odkrije bistveno napako ali netočnost v lastnem objavljenem delu, je njegova dolžnost, da o tem takoj obvesti urednika zbornika ali izdajatelja in sodeluje z urednikom pri umiku oziroma popravi članka.